

Скочеляс Ю.Р.
Науковий керівник: Барило В. Б.
викладач економічних дисциплін
Золочівський коледж Львівського НА У

КРИПТОВАЛЮТА – НОВЕ ЦИФРОВЕ ЗОЛОТО

«Гроші — головний стержень навколо якого
сконцентрована економічна наука».

А. Маршалл

Гроші є дуже важливим інструментом в економічній науці, оскільки особливого розвитку набувають операції відповідно до форм грошей. Свою форму гроші змінювали в процесі історичного розвитку. Спочатку люди розраховувались бартером, тобто міняли одні товари на інші. Пізніше стало зрозуміло, що це не зовсім зручно і вирішили використовувати цінні метали та дорогоцінне каміння, як більш універсальний інструмент обміну. Так з'явилися монети зі срібла та золота, а пізніше—паперові гроші.

Головними видами функціональних форм грошей сьогодні є неповноцінні гроші: монети, паперові, кредитні (банкнота, вексель, чек), депозитні й електронні гроші.

Розвиток комп'ютерних технологій сприяє появі нової епохи — «електронних грошей». Покупки товарів та послуг (як і заробіток) за допомогою інтернету стають нормою. Для фінансових операцій в Мережі, крім традиційних банківських пластикових карток, використовують різноманітні системи електронних грошей.

У 2009 році була створена перша і найвідоміша з безлічі інших віртуальних електронних валют - криптовалюта bitcoin. Термін "біткоїн" запозичений з англійської мови (bitcoin) і утворився шляхом злиття двох слів: bit (мінімальна одиниця комп'ютерної пам'яті) і coin (монета). Назва цієї валюти входить до числа надпопулярних запитів Google у всьому світі і в Україні, зокрема.

Багато хто уявляє, що біткоїни це такі самі гроші як і паперові, тільки електронні. Якщо це так, то їх можна підробити, скопіювати, або надрукувати стільки, скільки потрібно. Але це не так. Ідея створення криптовалюти полягала не в копіюванні паперових грошей, а в тому, щоб бути аналогом золота, тобто дуже близьким за цінністю. Це суттєва відмінність від звичайних грошей, які перш, ніж з'явитися на рахунок в електронному вигляді, повинні бути спочатку внесені на рахунок у грошовому еквіваленті. Наприклад, через банк або платіжний термінал. Тобто для звичайної валюти електронний вигляд - лише одна з форм представлення.

Криптовалюта - це цифрова (віртуальна) валюта, одиниця якої - монета, яка захищена від підробки. Криптовалюта по суті — це зашифрована інформація, скопіювати яку неможливо. Кількість криптовалюти обмежена — загалом випустити або видобути можливо 21 мільйон біткоїнів, разом у

світі на сьогодні уже існує близько 16,5 мільйонів. Видобуток криптовалюти називається «майнінг» (від англ. mining — видобуток корисних копалин). Він відбувається за допомогою спеціального комп'ютерного обладнання.

Купити криптовалюту може кожен. Є кілька можливостей отримати біткоїн на свій гаманець. Ось деякі з них:

За запитом "купити біткоїн" Google видасть відразу криптобіржі, віртуальні гаманці - де можна обміняти гривні на біткоїни. На більшості з них досить зареєструватися і покласти гроші на свій рахунок (поповнити баланс). Не обов'язково купувати відразу цілий біткоїн. Можна купити сатоші — "біткоїнівські копійки". А точніше, мікробіткоїни. Ціна 1 сатоші - 0,00000001 частина від ціни біткоїна.

Купити біткоїни можна і в цілком реальних криптоматах - майже звичайних банкоматах, але для операцій з криптовалютою. Такі криптомати вже з'явилися і в Україні. Біткоїни в криптоматах можна купити за готівку.

Безкоштовно отримати біткоїн на біткоїн-гаманець можна, скориставшись можливістю заробити біткоїн клікаючи на спеціально створеному сервісі безкоштовної роздачі біткоїнів.

На відміну від розрахунків через банки, бітоїнами можна рохраховуватись в інтернеті без будь-яких посередників. Немає комісії за переказ коштів і немає необхідності сплачувати податки, тому що біткоїни не прив'язані до жодної країни і уряди не можуть на них впливати.

Біткоїни мають такі переваги:

- Криптогроші може добувати кожен охочий.
- Інформація про зберігання і використання цих грошей здійснюється за допомогою блокчейну.

Блокчейн (англ. Blockchain: «block» — блок, «chain» — ланцюг)—це спосіб зберігання даних або цифровий реєстр грошових переказів. Головною його відмінністю і незаперечною перевагою є те, що цей реєстр не зберігається в якомусь одному місці. Він розподілений серед кількох сотень і навіть тисяч комп'ютерів по всьому світі.

- Ці гроші неможливо скопіювати.
- Володіння біткоїнами абсолютно анонімне, тобто, приховане. Інформація про власника криптогаманця відсутня (є тільки номер гаманця).

Проте, поряд з перевагами цифрові гроші мають також і певні недоліки:

- Державні установи можуть негативно впливати на обіг та розповсюдження—навіть, забороняти їх.
- Втрата паролю до електронного гаманця призведе до втрати всіх криптомонет.
- Чим складніше алгоритми (задачі, які вирішують комп'ютери), тим важче майнити криптовалюту на домашніх комп'ютерах.

На даний момент у світі кількість видів криптовалют, які відрізняються за способом криптографії, тобто власного унікального шифрування даних, вже наближається до тисячі і ринок продовжує рости. Найпопулярніші з них

— Ethereum, Dash, Bitcoin Cash, Litecoin, проте біткоїн є найбільш вартісною криптовалютою з усіх видів електронної валюти.

Ціна bitcoin не піддається обчисленню за допомогою класичних засобів економічного аналізу. Сам біткоїн може коштувати нуль доларів, а його реальна “вага” визначається виключно ступенем затребуваності розрахункової системи.

Перші чотири роки свого існування біткоїн коштував менше 20 доларів. І тільки з 2013 року почав зростати. Ще на початку 2017 року за один біткоїн не давали і тисячі доларів. А вже у середині грудня 2017 року курс біткоїна сягнув свого рекордного показника у 20 тисяч доларів. У 2018 році почалося стрімке падіння курсу біткоїна. За місяць його вартість обвалилася наполовину. У грудні 2018 року курс біткоїна опустився до позначки 3242 долари за віртуальну монету. І це не перше падіння курсу за дев'ятирічну історію його існування. У 2011 році він обвалився у вартості майже на сто відсотків протягом п'яти місяців, а з листопада 2014 по січень 2015 року курс криптовалюти обвалився на понад 50 відсотків. В кінці лютого 2019 року почала спостерігатися позитивна динаміка зростання біткоїна. На початку квітня цього року курс біткоїна злетів на 15 відсотків. На сьогодні bitcoin коштує близько 8 тисяч доларів за 1 віртуальну монету.

Зробити прогноз на майбутнє щодо біткоїнів та інших запланованих до введення електронних валют, важко. Майбутнє цих електронних грошей залежить від того, скільки підприємств сприймають віртуальну валюту як засіб платежу. Його ціна формується в залежності від попиту.

Активний розвиток криптовалютних відносин потребує правового врегулювання. На даний момент в Україні утворився правовий вакуум. Відповідно до чинного законодавства, криптовалюта в якості взаєморозрахунків використовуватися не може, відповідно, біткоїни як платіжний засіб — неспроможні. Отже, фізичні чи юридичні особи, які використовують валюту біткоїн, здійснюють операції та ведення бізнесу на власний страх та ризик без жодних гарантій зі сторони держави.

Бібліографічний список:

1.Крупка М.І., Мрочко М.С., Вишивана Б.М. та ін.; [За ред. д.е.н., проф. М.І. Крупки]. Гроші та кредит: підручник. — Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2011.

2.Савлук М. І., Мороз А. М., Пуховкіна М. Ф. та ін. Гроші та кредит. 2001.

3.Біткоїн в Україні: [Електронний ресурс] Режим доступу <http://groshyki.com/bitcoin-v-ukrayini/> (українською мовою).